

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«Затверджую»

Перший проректор



Ольга ГУРЕНКО

«28» листопада 2023 р.

**Програма
підсумкової атестації
«Теорія та методика професійної освіти»**

підготовки бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології)

(шифр і назва спеціальності)

Запоріжжя, 2023 рік

Програма підсумкової атестації складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) та положень «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», «Про внутрішню систему забезпечення якості освітнього процесу у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті» та «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Бердянському державному педагогічному університеті».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: докторка педагогічних наук, професорка кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету Вікторія ЖИГІРЬ; кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету, Світлана ХОМЕНКО

Програма підсумкової атестації обговорена та затверджена на засіданні кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій

Протокол № 4 від «08» листопада 2023 року.



Завідувачка кафедри _____

Валентина ПЕРЕГУДОВА

Програма підсумкової атестації затверджена вченою радою факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти

Протокол № 4 від «28» листопада 2023 року.



Голова ради факультету _____

Віталій АЧКАН



Гарант освітньої програми _____

Олександр ОВСЯННИКОВ

1. Пояснювальна записка.....	4
2.Зміст підсумкової атестації.....	5
3. Питання до підсумкової атестації.....	8
4. Критерії оцінювання.....	11
5. Список рекомендованої літератури.....	12
6. Додатки.....	15

1. Пояснювальна записка

Метою підсумкової атестації є перевірка відповідності набутих компетентностей здобувачів вищої освіти програмним результатам підготовки, визначеним у освітньо-професійній програмі здобуття першого рівня вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології).

Завданням підсумкової атестації є перевірка якості професійної підготовки, готовності і здатності бакалаврів до пошуку найбільш результативних та ефективних методів навчально-виховної та інженерної діяльності. Програма підсумкової атестації покликана перевірити знання бакалаврів з курсів циклу професійної підготовки. Вона сприяє виявленню здібностей інженерного мислення, творчого підходу бакалаврів до розв'язання проблеми підготовки висококваліфікованого працівника, здатного здійснювати як освітню діяльність з комп'ютерних технологій, так і виробничу діяльність з використання комп'ютерних технологій із урахуванням потреб суспільства та потенційних роботодавців.

Програма підсумкової атестації містить основні питання з дисциплін *«Методологічні засади професійної освіти»*, *«Дидактичні основи професійної освіти»*, *«Методика професійного навчання»*. Підсумкова атестація проводиться за білетами, затвердженими кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій у встановленому порядку. До кожного білету внесені три теоретичні питання з дисциплін *«Методологічні засади професійної освіти»*, *«Дидактичні основи професійної освіти»*, *«Методика професійного навчання»*.

З кожного розділу програми ПА підбираються та компонуються білети.

Наприклад, можливий варіант білету:

1. Поняття про методологію і методологію освіти.
2. Структура та організаційні засади професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.
3. Реалізація дидактичних принципів у процесі професійного навчання (спеціалізація цифрові технології).

Під час підсумкової атестації згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **продемонструвати такі набуті компетентності**:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до проєктування ІТ-продуктів та методик професійного навчання;
- здатність до обліку та аналізу освітнього процесу;
- здатність до організації навчально-методичного забезпечення процесу професійної підготовки з комп'ютерних технологій;
- здатність до планування освітнього процесу;
- здатність розуміти та уміло використовувати психолого-педагогічні знання для забезпечення психологічно-безпечного середовища в закладах освіти та на виробництві;
- здатність до використання ІТ-продуктів та методик професійного навчання.

Та демонструвати такі результати навчання:

- розуміти та інтерпретувати вивчене, вміти пояснити факти, правила, принципи вивченого матеріалу;
- використовувати чинні нормативно-правові документи, стандарти професійної діяльності, методичні та інші керівні матеріали для організації й контролю освітнього та виробничого процесів;
- обирати технології для створення ІТ-продуктів та методик професійного навчання;
- розробляти первинну виробничу, технічну, облікову та звітну документацію, інструкції, пояснювальні записки, карти, схеми тощо за затвердженими формами у виробничому та освітньому процесах;
- володіти знаннями та вміннями, які дозволяють творчо використовувати в майбутній професійній діяльності досягнення психології та педагогіки, успішно спілкуватися та взаємодіяти з людьми;
- аналізувати психологічні особливості засвоєння учнями/студентами навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу;
- розв'язувати типові спеціалізовані задачі у виробничому та освітньому процесах;
- дотримуватись строгих вимог дисципліни, планування та управління часом.

2. Зміст підсумкової атестації

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Вступ до методології професійної освіти.

Поняття про методологію і методологію освіти. Філософсько-психологічні підстави методології. Методологія педагогічної діяльності. Діяльність сучасного педагога закладу професійної (професійно-технічної освіти).

Тема 2. Теорія професійної освіти.

Професійна освіта як соціокультурний інститут. Системні основи професійної освіти. Професійна освіта як надбання особистості. Основні напрями розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні. Елітарна професійна освіта.

Тема 3. Психологічні основи професійного розвитку фахівця.

Предмет і завдання психології професійної освіти. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця. Мотиви навчальної та професійної діяльності майбутнього фахівця. Професійно-важливі якості особистості майбутнього фахівця. Психологічні бар'єри у професійному самовизначенні. Психологічні механізми професійно-особистісного розвитку фахівця. Акмеологічні основи професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця.

Тема 4. Професійне виховання майбутніх фахівців в закладах професійної освіти.

Суть і структура процесу професійного виховання. Принципи професійного виховання. Зміст професійного виховання. Технології, методики та форми професійного виховання. Умови та фактори професійного виховання. Основи

професійного самовиховання і саморозвитку. Планування виховної роботи в закладі професійної освіти.

Тема 5. Професійно-педагогічна культура викладача закладу професійної освіти.

Сутність професійно-педагогічної культури викладача. Педагогічні цінності в структурі професійно-педагогічної культури викладача. Технологія педагогічної діяльності як компонент професійно-педагогічної культури викладача. Особистісно-творчий компонент професійно-педагогічної культури викладача.

Тема 6. Економіка професійної освіти в Україні.

Поняття про економіку професійної освіти. Попит і пропозиція на освітні послуги. Фінансування системи освіти.

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Дидактика професійної освіти.

Дидактика професійної освіти як наука та навчальна дисципліна. Категоріальний апарат дидактики професійної освіти. Структура процесу навчання у професійній освіті.

Тема 2. Дидактичні основи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.

Структура та організаційні засади професійної (професійно-технічної) освіти в Україні. Зміст професійної (професійно-технічної) освіти. Теоретична та практична підготовка учнів у професійній (професійно-технічній) освіті. Системи виробничого навчання. Основи виробничого навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Професійна підготовка учнів в умовах виробництва та передвипускної виробничої практики.

Тема 3. Дидактичні основи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні. Форми організації освітнього процесу, методи та засоби навчання.

Форми організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Методи навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Засоби навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 4. Дидактичні основи фахової передвищої освіти в Україні.

Структура та організаційні засади фахової передвищої освіти. Зміст фахової передвищої освіти. Теоретична та практична підготовка в закладах фахової передвищої освіти. Особливості організації освітнього процесу в в закладах фахової передвищої освіти. Структура та організаційні засади фахової спеціалізованої передвищої освіти. Структура та організаційні засади інклюзивної професійної освіти та освіти осіб з особливими освітніми потребами.

Тема 5. Дидактичні основи вищої освіти в Україні.

Сутність і завдання вищої освіти. Рівні вищої освіти. Заклади вищої освіти. Університетський комплекс.

Тема 6. Дидактичні основи вищої освіти в Україні. Зміст і форми організації освітнього процесу.

Стандарт вищої освіти. Зміст навчання у вищій школі. Планування освітнього процесу в закладах вищої освіти. Форми організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Тема 7. Дидактичні основи вищої освіти в Україні. Самостійна робота і контроль навчальних досягнень студентів.

Самостійна робота студентів у закладах вищої освіти. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів.

Тема 8. Дидактичні основи вищої освіти в Україні. Активізація пізнавальної діяльності та розвиток творчих здібностей студентів.

Активізація пізнавальної діяльності студентів у закладах вищої освіти. Розвиток творчих здібностей студентів у закладах вищої освіти.

Тема 9. Дидактичні основи вищої освіти в Україні. Технології навчання

Технології навчання в закладах вищої освіти. Застосування інформаційно-комунікаційних в закладах вищої освіти.

Тема 10. Дидактичні основи післядипломної освіти в Україні.

Особливості післядипломної освіти дорослих. Функції та зміст післядипломної освіти. Види післядипломної освіти. Особливості процесу навчання в системі післядипломної освіти. Форми організації освітнього процесу, методи та технології навчання в системі післядипломної освіти.

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Методика професійного навчання».

Психологічні основи засвоєння навчальної інформації. Основні передумови виникнення дисципліни «Методика професійного навчання». Основні визначення. Методи наукових педагогічних досліджень. Психологічні етапи засвоєння інформації. Роль уваги у засвоєнні інформації. Властивості пам'яті та їх урахування у навчанні. Причини нерозуміння навчальної інформації.

Тема 2. Методика професійного навчання як наука та навчальний предмет.

Методика професійного навчання як наука та навчальний предмет: предмет, об'єкт, основні завдання. Системний підхід та алгоритм його використання під час аналізу педагогічної діяльності. Функціональні елементи структури педагогічної діяльності інженера-педагога. Управління процесом навчання.

Тема 3. Загальна характеристика дидактичного проектування.

Загальна характеристика дидактичного проектування. Дидактичне проектування та основні його складові. Спеціальна освіта та її цілі. Професійна освіта та її цілі. Професійна підготовка, теоретичне навчання. Компоненти змісту освіти.

Тема 4. Методика аналізу та конструювання освітньої документації професійної підготовки фахівця.

Методика аналізу професійної діяльності майбутнього спеціаліста. Розробка функціональної структури діяльності майбутнього фахівця з метою формування змісту освіти.

Тема 5. Методика аналізу та прогнозування мети навчання.

Загальна характеристика діяльності інженера-педагога з прогнозування мети навчання. Методика постановки стратегічної мети навчання. Методика постановки

тактичних цілей навчання технічних дисциплін. Методика постановки оперативних цілей навчання.

Тема 6. Методика діагностики та корегування стану освітнього процесу.

Загальна характеристика етапу аналізу стану процесу навчання. Методика аналізу матеріально-технічної бази освітнього процесу. Методика аналізу базових знань та досягнень особистості учня.

Тема 7. Методика конструювання змісту навчального матеріалу.

Методика вибору джерел навчальної інформації. Методика конструювання дидактичних матеріалів для теоретичного та практичного навчання.

Тема 8. Базовий та варіативний компоненти у змісті професійної освіти.

Методи теоретичного професійного навчання та рекомендації щодо їх застосування. Методика підготовки та проведення інтегрованих теоретичних і практичних занять. Проблема формування мотивації учіння і праці у студентів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 9. Організація самостійної роботи студентів.

Самостійна робота. Організація самостійної роботи. Види самостійної роботи. Розробка завдань до самостійної роботи студентів. Дидактичні проблеми організації та змісту практики студентів. Види навчальних практик. Організація та проведення навчальних практик. Особливості дистанційного навчання. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

3. Питання до підсумкової атестації

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

1. Поняття про методологію і методологію освіти.
2. Методологія педагогічної діяльності.
3. Діяльність сучасного педагога закладу професійної (професійно-технічної освіти).
4. Професійна освіта як соціокультурний інститут.
5. Системні основи професійної освіти.
6. Професійна освіта як надбання особистості.
7. Основні напрями розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні.
8. Предмет і завдання психології професійної освіти.
9. Мотиви навчальної та професійної діяльності майбутнього фахівця.
10. Професійно-важливі якості особистості майбутнього фахівця.
11. Акмеологічні основи професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця.
12. Сутність і структура процесу професійного виховання.
13. Принципи професійного виховання.
14. Зміст професійного виховання.
15. Технології, методики та форми професійного виховання.
16. Умови та фактори професійного виховання.
17. Основи професійного самовиховання і саморозвитку.
18. Планування виховної роботи в закладі професійної освіти.

19. Сутність професійно-педагогічної культури викладача.
20. Педагогічні цінності в структурі професійно-педагогічної культури викладача.
21. Технологія педагогічної діяльності як компонент професійно-педагогічної культури викладача.
22. Особистісно-творчий компонент професійно-педагогічної культури викладача.
23. Поняття про економіку професійної освіти.
24. Попит і пропозиція на освітні послуги.
25. Фінансування системи освіти.

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

1. Структура та організаційні засади професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.
2. Зміст професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Теоретична та практична підготовка учнів у професійній (професійно-технічній) освіті.
4. Системи виробничого навчання.
5. Основи виробничого навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
6. Професійна підготовка учнів в умовах виробництва та передвипускної виробничої практики.
7. Форми організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
8. Методи навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
9. Засоби навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
10. Структура та організаційні засади фахової передвищої освіти в Україні.
11. Зміст фахової передвищої освіти в Україні.
12. Теоретична та практична підготовка в закладах фахової передвищої освіти.
13. Особливості організації освітнього процесу в фаховій передвищій освіті.
14. Структура та організаційні засади фахової спеціалізованої передвищої освіти в Україні.
15. Структура та організаційні засади інклюзивної професійної освіти та освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні.
16. Сутність і завдання вищої освіти в Україні.
17. Рівні вищої освіти в Україні та заклади вищої освіти в Україні. Університетський комплекс.
18. Стандарт вищої освіти. Зміст навчання у вищій школі.
19. Форми організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.
20. Самостійна робота студентів у закладах вищої освіти.
21. Контроль і оцінювання знань, умінь і навичок студентів у закладах вищої освіти.
22. Технології навчання в закладах вищої освіти.
23. Застосування інформаційно-комунікаційних в закладах вищої освіти.

24. Особливості післядипломної освіти дорослих.
25. Функції та зміст післядипломної освіти в Україні. Види післядипломної освіти в Україні.

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Методика професійного навчання як навчальна дисципліна. Цілі та завдання курсу.
2. Професійна освіта: зміст поняття. Функції професійної освіти.
3. Нормативно-правова база забезпечення функціонування професійної освіти в Україні.
4. Причини виникнення професійної освіти.
5. Сучасний стан розвитку професійної освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід.
6. Актуальні проблеми методики професійного навчання (спеціалізація цифрові технології) на сучасному етапі розвитку суспільства.
7. Методика професійного навчання: як наука і як навчальний предмет.
8. Визначення методів навчання. Класифікація методів навчання.
9. Вимоги до застосування методів навчання у процесі професійного навчання (спеціалізація цифрові технології).
10. Реалізація дидактичних принципів у процесі професійного навчання (спеціалізація цифрові технології).
11. Сутність поняття «засоби навчання». Класифікація засобів навчання (спеціалізація цифрові технології).
12. Методика використання засобів навчання (друковані матеріали, навчальне обладнання, наочні посібники).
13. Педагогічні програмні засоби навчання як вид освітніх інформаційно-комунікаційних технологій та їх класифікація.
14. Типи закладів вищої освіти (університет (типи, моделі)); академія; інститут; консерваторія; коледж; технікум).
15. Учасники освітнього процесу (категорії учасників освітнього процесу; суб'єкти управлінської діяльності).
16. Структурні підрозділи закладу вищої освіти III – IV рівнів акредитації.
17. Дидактичні уміння та навички у системі методичної майстерності викладача.
18. Особисті якості викладача як фактор стимулювання ефективності навчання.
19. Види навчання у ЗВО: організація, методика.
20. Форми організації навчальних занять та їхня характеристика (спеціалізація цифрові технології).
21. Лекція – основна організаційна форма навчання у ЗВО. Методика підготовки лекційного заняття.
22. Практичне заняття у процесі навчання у ЗВО. Методика підготовки практичного заняття.
23. Семінар у процесі навчання у ЗВО. Методика підготовки семінарського заняття.

24. Діагностика навчання у ЗВО: організація, методика.

25. Алгоритм роботи педагогічного колективу закладу професійної (професійно-технічної) освіти над єдиною методичною темою (проблемою).

4. Критерії оцінювання відповіді під час підсумкової атестації

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час підсумкової атестації застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала.

Узагальнені критерії оцінювання:

– «А», 90-100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

– «В», 78-89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– «С», 65-77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– «D», 58-64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– «E», 50-57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

– «FX», 35-49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

– «F», 1-34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

При формуванні розподілу балів викладачі керуються загальними критеріями досягнення результатів навчання за НРК. Для теоретичних питань критерії знань та комунікація, критерії умінь та автономності та відповідальності.

Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань. Максимальна кількість балів – 100. Можливий розподіл балів:

- за перше теоретичне питання максимально 25 балів за критерієм знань,
- за друге теоретичне питання максимально 25 балів за критерієм знань,

- за третє теоретичне питання максимально 25 балів за критерієм знань,
- оцінка комунікації максимально 15 балів за критерієм комунікації,
- оцінка автономності максимально 10 балів за критерієм автономності та відповідальності.

5. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Жигір В.І. Методологічні засади професійної освіти : навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2017. 143с.
2. Жигір В.І. Чернега О.А. Професійна педагогіка. Київ : Кондор, 2012. 336с.
3. Коваленко О.Е., Брюханова Н.О., Посохова І.С., Штефан Л.В., С.А. Лисенко Методологічні засади професійної освіти : навчальний посібник для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків : УПА, 2010. 191с.
4. Коваленко О.Е., Брюханова Н.О., Мельниченко О.О. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу: монографія. Харків : УПА, 2007. 162с.
5. Кривильова О.А. Професійна діяльність викладачів професійно-технічних навчальних закладів : навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. 228 с.
6. Кривильова О.А. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних закладів: теоретичний та методичний аспекти : монографія. Бердянськ : БДПУ, 2017. 305с.

Додаткова

1. Анісімов М.В. Теоретико-методологічні основи прогнозування моделей у професійно-технічних навчальних закладах : монографія. Київ-Кіровоград : ПОЛІУМ, 2011. 464 с.
2. Внукова О.М. Методологічні засади професійної освіти : навчальний посібник для студентів напрямів підготовки 6.010104 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), 6.010104 Професійна освіта (Дизайн). Київ : КНУТД, 2015. 198 с.
3. Керекеша-Попова О.В. Керекеша-Попова О.В. Менеджмент у професійній освіті : навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 240 с.
4. Керекеша-Попова О.В. Педагогічний менеджмент у професійній освіті: навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 212 с.
5. Кравченко, Н.В. Теоретико-правові основи професійної освіти : навчальний посібник для студентів спеціальності «Професійна освіта» / Н.В. Кравченко. Бердянськ : БДПУ, 2014. 212 с.
6. Мирошніченко В.О., Мирошніченко Ю.А., Фролов Ю.М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ. 2020. 145 с.

7. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125с.
8. Професійна освіта : Словник : навч. посібник / Уклад. С.У. Гончаренко та ін. ; ред Н.Г. Ничкало. Київ : Вища школа, 2000. 149 с.
9. Сисоєва С.О., Заскалета С.Г. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу. Київ : АПНУ, 2009. 275 с.
10. Щербак О.І. Професійно-педагогічна освіта : теорія і практика : монографія ; за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Наук. світ, 2010. 124 с.
11. Інституційний розвиток ПТНЗ : основні підходи до бізнес-планування та маркетингу : навчально-метод. посібник / за ред. Л. І. Даниленко. Київ : Егіс Плюс, 2008. 148 с.
12. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. 2-е видання. Київ : Каравела, 2007. 400 с.
13. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: навч. посіб. 5-е видання. Київ : Вища школа, 2006. 487 с.
14. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: підручник для студ. психол. спец. ВНЗ. Київ : Либідь, 2002. 262 с.
15. Павелків Р.В. Загальна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2009. 576с.
16. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 544 с.
17. Варій М.Й. Психологія особистості : навчальний посібник для ст-тів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
18. Бех І. Виховання особистості : у 2-х кн. : Кн. 2 : Особистісно орієнтований підхід : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2003. 341 с.
19. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навчальний посібник для ВНЗ. 2-е видання. Київ : Вища школа, 2005. 343 с.
20. Кучерявий О.Г. Професійне самовиховання у вищій школі : навчальний посібник для ст-тів ВНЗ. Київ : Освіта України, 2010. 200 с.
21. Березовська Л.І. Самовиховання та саморегуляція особистості : навчальний посібник. Київ : Слово, 2011. 168 с.
22. Мельничук С.Г. Педагогіка: теорія виховання : навчальний посібник для ст-тів ВНЗ. Київ : Слово, 2012. 288 с.
23. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І., Вовк Л.П. Педагогіка : завдання і ситуації : практикум. 2-е видання. Київ : Знання-Пресс, 2006. 423 с.
24. Каленюк І.С. Економіка освіти : навчальний посібник. Київ : Знання України, 2003. 314 с.

Список рекомендованих електронних ресурсів

1. Медіотека ФФМКТО
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Сайт бібліотеки БДПУ <http://edu.bdpu.org>
4. Сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua>

5. Сайт Кабінету Міністрів України <http://kmu.gov.ua>
6. Сайт Міністерства освіти і науки України <http://mon.gov.ua>

ДОДАТКИ

Додаток 1. Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)

Таблиця 1

Оцінювання відповіді на теоретичні питання за критеріями знань
(максимально 25 балів):

Дескриптори НРК	Вимоги до знань	Кількість балів у відсотках від максимального можливого
Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна - правильна, вичерпна, логічно обґрунтована, осмислена та характеризується: - високим ступенем володіння станом питання; - наявністю фундаментальних і професійно-практичних знань; - критичним осмисленням основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та у майбутній професійній діяльності	100
	Відповідь правильна, вичерпна, логічно обґрунтована, осмислена, але містить незначний змістовий недолік та/або неточність , які/який здобувач самостійно усуває під час доповіді	95-90
	Відповідь правильна, повна, логічно обґрунтована, осмислена, але містить незначні змістові недоліки та змістову неточність/неточності , які здобувач самостійно усуває під час доповіді	89-84
	Відповідь правильна, достатньо повна та логічна, але містить певну змістову неточність і негрубу помилку в обґрунтуванні , які здобувач самостійно усуває під час доповіді	83-78
	Відповідь у цілому правильна, достатньо повна та логічна, але містить одну-дві змістові неточності та суттєвий недолік (чи помилку) в обґрунтуванні, що потребувало додаткових пояснень здобувача	77-72
	Відповідь у цілому правильна та достатньо повна, але із незначним порушенням логіки та точності викладу та не більш як двома змістовими недоліками (негрубими помилками) , що потребувало додаткових пояснень здобувача	71-65
	Відповідь у цілому прийнятна, із незначним порушенням логіки викладу, містить неточності та помилки, не всі з яких здобувач здатний критично осмислити та самостійно усунути	64-58
	Відповідь фрагментарна, рівень знань мінімально задовільний	57-50
	Рівень знань незадовільний, здобувач демонструє нечіткі уявлення про об'єкт вивчення та нездатність до критичного осмислення проблеми	< 50

Оцінювання комунікації (максимально 15 балів)

Дескриптори НРК	Вимоги до комунікації	Показник відносно максим. 10 балів
Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість та обґрунтованість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна, з грамотним використанням спеціальної україномовної та іншомовної термінології; - логічна, виразна, лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія забезпечує ефективне донесення інформації та етику спілкування з поінформованою та непоінформованою аудиторіями та передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність власних суджень; - доречно та переконливу аргументацію; - логічне структурування та презентація відповіді (доповіді); - доречно техніку побудови, правильність та ясність відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - здатність використовувати різні джерела інформації. 	10
	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозуміла та обґрунтована відповідь (доповідь). Ефективна комунікаційна стратегія з незначними недоліками при реалізації однієї вимоги</p>	9
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Зрозуміла та обґрунтована відповідь (доповідь). Доречна комунікаційна стратегія з незначними недоліками при реалізації двох вимог</p>	8
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Зрозуміла відповідь (доповідь) та доречна комунікаційна стратегія (сумарні відхилення в реалізації не більше як трьох вимог)</p>	7
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Достатня добра зрозумілість відповіді (доповіді) та, у цілому, доречна комунікаційна стратегія (сумарні відхилення в реалізації чотирьох вимог)</p>	6
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна аргументація та зрозумілість відповіді (доповіді) та, у цілому, прийнятна комунікаційна стратегія (сумарні відхилення в реалізації чотирьох-п'яти вимог)</p>	5
	<p>Часткове або фрагментарне володіння проблематикою галузі. Недостатня зрозумілість та повнота відповіді (доповіді), комунікаційна стратегія із значними недоліками. Рівень комунікації незадовільний</p>	< 5

Таблиця 3

*Оцінювання автономності та відповідальності
(максимально 10 балів)*

Дескриптори НРК	Вимоги до автономності та відповідальності	Показник відносно максим. 10 балів
<p>Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;</p> <p>спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах;</p> <p>формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;</p> <p>організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними діями, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - творчий, дослідницький підхід до розв'язування фахових проблем, вміння презентувати та відстоювати особисту точку зору; - контроль і корекцію власних дій; <p>2) відповідальність за вироблення рішень в непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - переконливу аргументацію, обґрунтування власних рішень на основі державних і галузевих нормативно-правових документів, з позицій сучасної науки і потреб практики; - академічну добросовісність; - самостійність оцінних суджень; - якісну усну/письмову презентацію розв'язання завдання; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - системне використання фахових знань і професійно-орієнтованих навичок; - опору на досвід, набутий у всіх видах освітньої діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіння базовими фундаментальними і фаховими знаннями і вміннями; - високий рівень сформованості загальних навчальних умінь і навичок; - вміння самостійного пошуку, аналізу та обробки інформації. 	10
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості із дотриманням вимог 1)-4), що дозволило здобувачу самостійно усунути незначні недоліки в реалізації однієї вимоги під час доповіді	9
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості із дотриманням вимог 1)-4), що дозволило здобувачу самостійно усунути незначні неточності та недоліки в реалізації однієї-двох вимог під час доповіді	8
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості із дотриманням вимог 1)-4), достатнім володінням фундаментальними та фаховими знаннями, здатністю до часткового усунення недоліків при реалізації вимог 1)-4)	7
	У цілому добре володіння компетенціями менеджменту особистості, але зі зниженим рівнем самоконтролю та самостійності оцінних суджень	6
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості, репродуктивний характер діяльності з підготовки	5

відповідей та недостатнє їх обґрунтування	
Слабке володіння компетенціями менеджменту особистості, рівень автономності та відповідальності незадовільний	< 5

Додаток 2. Організація та порядок дистанційного проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) з використанням інформаційно-комунікаційних технологій в Бердянському державному педагогічному університеті під час дії воєнного стану

Розклад проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) у Бердянському державному педагогічному університеті в 2023-2024 навчальному році під час дії воєнного стану відповідно до затвердженого графіку. Початок екзаменів о 09:00.

Режим проведення. Підсумкова атестація проводиться дистанційно в синхронному режимі (режимі онлайн) у форматі відеоконференцій на платформі Zoom із обов'язковою відеофіксацією (повним записом), автентифікацією здобувачів вищої освіти. Запрошення здобувачів вищої освіти на відеоконференцію здійснюється засобами телекомунікаційного зв'язку (через усі доступні засоби, які використовувались впродовж дистанційного навчання – особисті електронні поштові скриньки, месенджери Вайбер, Телеграм).

Відповідні інформаційні матеріали розміщуються на освітній платформі Moodle.

Процедура проведення. Підсумкова атестація під час дії воєнного стану розпочинається із підключення здобувачів вищої освіти, які її проходять, та членів екзаменаційної комісії до відеоконференції та увімкнення її відеофіксації (запису).

Підсумкова атестація під час дії воєнного стану проводиться після автентифікації здобувачів вищої освіти, що передбачає:

- встановлення аудіо та візуального контакту зі здобувачами вищої освіти на вибраній платформі відеоконференцій за допомогою логіна (ідентифікатора) і пароля;

- демонстрацію студентського квитка у тому числі Е-студентського квитка або документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт і Е-паспорт для виїзду за кордон);

- члени комісії фіксують факт присутності здобувача вищої освіти та відповідність і дійсність представленого ним документа.

У разі повітряної тривоги або інших форс-мажорних обставин під час проведення підсумкової атестації хоча б у одного із членів екзаменаційної комісії або у більшості (50%+1 особа) здобувачів вищої освіти, проведення підсумкової атестації призупиняється й продовжується одразу після стабілізації безпекової ситуації. Якщо небезпечна ситуація виникла під час проведення підсумкової атестації у одного або декількох здобувачів вищої освіти (не більше 50% від присутніх), вони мають право призупинити складання підсумкової атестації й

продовжити одразу після стабілізації безпекової ситуації або скласти її в інших час, узгоджений з екзаменаційною комісією, але не пізніше 30.06.2024. При цьому складання підсумкової атестації для інших здобувачів вищої освіти, які мають стабільну безпекову ситуацію, продовжується.

При синхронному режимі, з метою попередження ризиків технічних збоїв під час складання здобувачами вищої освіти підсумкової атестації застосовується індивідуальний підхід, що передбачає можливість повторного підключення. Для здобувачів вищої освіти, які не мають технічних засобів або постійного підключення до мережі Інтернет, або які не змогли доєднатися до підсумкової атестації за розкладом через форс-мажорні обставини надається можливість проведення підсумкової атестації в інший спосіб та/або час, але не пізніше 30.06.2024.

Форма та процедурні особливості проведення підсумкової атестації. Випусковою кафедрою комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики та вченою радою факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету затверджено проведення підсумкової атестації *в усній формі*.

У встановлений розкладом час початку екзамену секретар/голова екзаменаційної комісії розпочинає відеоконференцію, долучає до неї членів екзаменаційної комісії та здобувачів, допущених до екзамену. Членами комісії здійснюється автентифікація здобувачів, яких секретар інформує про правила проведення екзамену та часові обмеження.

Здобувач вищої освіти готує відповідь на питання екзаменаційного білету і в режимі відеоконференції відповідає на питання екзаменаційного білету та додаткові запитання членів екзаменаційної комісії.

Члени екзаменаційної комісії оцінюють відповіді здобувачів вищої освіти.

Зміст і структура завдань. Екзаменаційний білет містить 3 компетентнісно зорієнтованих питання:

– 3 теоретичних питання.

Формат подання відповідей. На перше, друге та третє теоретичні питання здобувач відповідає усно й усно відповідає на запитання членів комісії в разі їх виникнення.

Оцінювання відповідей. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою формується на основі індивідуальних оцінок усіх членів екзаменаційної комісії. *Критерії оцінювання* наведені в додатку 1 до програми підсумкової атестації.

Голова екзаменаційної комісії оголошує результати екзамену та вносить їх у протокол засідання екзаменаційної комісії.